N.-Vene mittekallaletungilepingule, seati mõlema riigi suhted uutele alustele. N.-Vene sai loa asutada Eesti Vabariigi territooriumil baase oma meriväele (Paldiskis, Hiiu- ja Saaremaal) ja ka lennuväele, misjuures lepinguosalised ei tohi teineteise suveräänsust mingil viisil puudutada. Ühtlasi sõlmiti N.-Venega laiahaardeline kaubanduslik kokkulepe. Lähedaste riikidega on aidanud sõbralikke suhteid süvendada ka P-i ametlikud külaskäigud. Nii on P. külastanud Soome presidenti P. E. Svinhufvud'i 1931 ja 1935 ja K. Kallio't 1937, Läti presidenti A. Kviesis't 1933, vastu võtnud Svinhufvud'i 1934 ja 1936. Tagasiteel terviseparanduselt Truskaviec'ist külastas P. Poola presidenti I. Moscicki't 1935. Riigikaitse alal asutati P-i valitsuse ajal 1933. a. kõrgem organ, Riigikaitse Nõukogu. J. Laidoner'i astumisega sõjavägede ülemjuhatajaks on alates a-st 1934 pandud erilist rõhku relvastatud jõudude arendamisele. Uus Sõjaväeteenistuse seadus viidi ellu 1937. Relvastise olulise täiendamise otstarbel seati riikidevahelise pinevuse süvenemisel kevadel 1939 sisse riigikaitsemaks; samuti pikendati sõdurite ajateenistust ja suurendati kaitsevalmisolekut. — Kokkuvõttes on P-i kui riigimehe töö olnud kõrgepingeline. Varustatud harukordse energiaküllusega on P. ilmutanud ka suurt algatus- ja teovõimet. Ühtlasi on ta oma julgusega, kaine ja realistliku käsitusega keerulisemaiski seisukordades leidnud sobiva lahenduse. Rahva laiade hulkade, eriti maa poolehoidu on ta silmatorkava eduga osanud valitsusele kindlustada pikal riigikriisi ajal. Ilma P-i vastu osutatud säärase usalduseta, mida omakorda on kõvendanud ta poolt avaldatud kavade ja lubaduste küllaltki järjekindel teostamine, oleks valitsuse viljakas reformitegevus olnud võetud suunas vaevalt võimalik.

Põllumeestekogude kui poliitilise erakonna eesotsas on P. teotsenud mõjukalt algusest peale kuni 1933 ja kuulunud liikmena Põllutöökoja koosseisu 1932—36. Ta on olnud kindlustusaktsiaseltsi „Eesti Lloyd" esimees asutamisest a-st 1919 kuni 1933 (välja arvatud valitsuse liikmeks oleku aeg), Kaubandus-Tööstuskoja nõukogu esimees 1925—29 ja aunõunik a-st 1935, Tallinna Börsikomitee ja Eesti ja N.-Vene Kaubanduskoja esimees kuni 1931, Eesti-Soome-Ungari Liidu 1. esimees 1925—36 ja auesimees a-st 1936, sihtasutise *Fenno-Ugria* nõukogu esimees 1927—37 ja seejärel aunõunik. P. on Tallinna Tehnikaülikooli audoktor (*dr. sc. techn. h. c.*) ja India Andhra ülikooli audoktor a-st 1938, Eesti Teaduste Akadeemia (a-st 1939), Õp. E. S-i (a-st 1938), Loodusuurijate Seltsi (a-st 1938), Loodusvarade Instituudi (a-st 1938) ja paljude teiste organisatsioonide auliige, Vabadussõja Üleriikliku Mälestusmonumendi Püstitamise Peakomitee auesimees (a-st 1939), ms. Tallinna, Pärnu, Narva ja Tartu linna ning Tahkuranna valla aukodanik. Ka on ta kahe E. Vabadusristi kavaler. P. on avaldanud veel brošüüri „Kooliõpetajate ühisused" (Tall., 1904); temalt on ilmunud kirjutisi ms. koguteoses „Mälestused iseseisvuse võitluspäevilt" II (Tall., 1930) ja A. Damaschke teose „Kogukondliku omavalitsuse ülesanded" tõlke 2., parandatud trükk (Tartu, 1938). — Alates 1936. a-st on P-i suviresidentsiks olnud Oru loss.

Koguteos: K. P. (1934); A. Tupits, K. P. (1936; 2. tr. 1938); Eesti Vabariigi President K. P. (1938; eessõna A. Jürima'lt, P-i elulugu M. Raualt, toimetanud H. Rahamägi ja J. Veelma); F. Toomus, K. P. ja Eesti tulevik (1937); *idem*, K. P. ja riigireformi aastad (1938); V. Zinghaus, Führende Köpfe der Baltischen Staaten (1938); Eesti Vabadusristi Kavalerid (1935); „Sõdur" 1934, nr. 7/8; „Kaja" 1934, nr. 46—48; Pvl. 1934, nr. 53, 1938, nr. 111, ja 1939, nr. 54, 111; „Uus Eesti" 1938, nr. 112, 113, 1939, nr. 53, 70; Post. 1934, nr. 53 (J. Tõnisson), 1938, nr. 111, ja 1939, nr. 70; „Vaba Maa" 1934, nr. 45; E. Laaman, Eesti iseseisvuse sünd I—VI (1936—38); „Linnad ja Alevid" 1930, nr. 2/3, 4; A. Looring, K. P. ja Eesti iseseisvuse sünd (E. Kirj. 1939, nr. 2); Eesti Vabadussõda 1918—1920 I, II (1937, 1939); brošüür: 12. märts. Aasta riiklikku ülesehitustööd (toimetanud J. Veelman, H. Rahamägi); brošüür: 12. märtsi radadel (1936; toimetanud H. Rahamägi, J. Veelman); koguteos: Põhiseadus ja Rahvuskogu (1937); asutistelt jm. saadud andmed. *T.*

PÄTS, Riho (Richard), helikunstnik, sünd. 14. VI 1899 vkj. Tartus tisleri pojana, lõpetas Tartu linnakooli 1914, õppis Tartus R. Griwing'i (vt. *Suppl.*) muusikakoolis 1915—17, Tartu kõrgemas muusikakoolis 1920. a. klaverit ja a-st 1923 Tallinna konservatooriumis kompositsiooni prof. A. Kapp'i (vt.)

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 260